

Kłamstwo a implikatura konwersacyjjna

- (1) Sekretariat przyjmuje interesantów we wszystkie dni tygodnia.**
- (2) Nadawca przekonany jest, że (1)**
- (3) Odbiorca nie jest przekonany, że (1)**
- (4) Odbiorca nie jest przekonany, że (2)**
- (5) Nadawca jest przekonany (uważa), że w pewne dni tygodnia sekretariat nie przyjmuje interesantów;**
- (6) Sekretariat przyjmuje interesantów w poniedziałki i piątki;**
- (7) Nadawca jest przekonany, że nie-(1);**
- (8) Nadawca przekonany jest, że (6).**

(9) Mariola ma kochanka

(10) Nadawca jest przekonany, że (9)

**(11) Jeśli ktoś twierdzi, że nic nie słyszał
o tym, że x, to ów ktoś
nie jest przekonany, że x**

(12) Nic o tym nie słyszałem

- (13) Nadawca uwiódł Mariolę**
- (14) *Nadawca jest przekonany, że (13)***
- (15) *Odbiorca przekonany jest, że (13)***
- (16) *Odbiorca jest przekonany, że (14)***
- (17) jeżeli X mówi, że starał się α , to
X jest przekonany, że nie udało się α**
- (18) Ach, jak bardzo starałem się
uwieść Mariolę**
- (19) Nadawca jest przekonany, że nie-(13)**

$p \in O$ – odbiorca jest przekonany, że p ;
 $p \notin O$ – odbiorca nie jest przekonany, że p ;
 $p \notin O$ i $\neg p \notin O$ – odbiorca nie wie, czy p ;
 $B(n, p) \in O$ – odbiorca przekonany jest, iż nadawca jest przekonany (uważa), że p ;
 $B(n, p) \notin O$ – odbiorca nie jest przekonany, iż nadawca uważa, że p ;
 $\neg B(n, p) \in O$ – odbiorca jest przekonany, że nadawca nie uważa, że p ;
 $\emptyset B(n, \neg p) \in O$ – odbiorca jest przekonany, iż nadawca nie uważa, że nieprawda p
itd.

- Z1) Jeżeli $B(y, \alpha) \in X$, to
jeżeli $B(y, \alpha \Rightarrow \beta) \in X$, to $B(y, \beta) \in X$;
- Z2) Jeżeli $B(y, \neg\alpha) \in X$, to $\neg B(y, \alpha) \in X$;
- Z3) Jeżeli $B(y, \alpha) \in X$, to $\neg B(y, \alpha) \notin X$;
- Z4) $B(y, B(y, \alpha)) \in X$ zawsze i tylko wtedy,
gdy $B(y, \alpha) \in X$;
- Z4) $B(y, \neg B(y, \alpha)) \in X$ zawsze i tylko wtedy,
gdy $\neg B(y, \alpha) \in X$;
- Z5) Jeżeli α jest tautologią krz, to $B(y, \alpha) \in X$;
- Z6) $\alpha \in X$ zawsze i tylko wtedy, gdy $B(x, \alpha) \in X$

$\langle\langle\mathbf{N}, \langle\mathbf{W}(\mathbf{O}), \mathbf{W}(\mathbf{O}[\alpha])\rangle\rangle, \alpha, \langle\mathbf{O}, \mathbf{O}[\alpha]\rangle\rangle$

$\langle\langle\mathbf{J}, \langle s_1 = \text{Mariola jest w } t_1 \text{ w miejscu } m_1 \text{ i } m_1 \neq$
mieszkanie Janka, $s_2 = \text{Mariola jest w } t_2 \text{ w } m_2 \text{ i}$
 $m_2 = \text{mieszkanie Janka}\rangle,$

Mam w domu dobre wino, $\langle s_1, s_2 \rangle\rangle$

$\langle\langle\{\text{Nie pada deszcz}\}, \langle s_1 = \text{Nie pada deszcz, } s_2$
 $= \text{Pada deszcz}\rangle\rangle,$ *Zaklinam cię deszczu padaj,*
 $\langle\text{Pada deszcz, Pada deszcz}\rangle\rangle$

**Nadawca chce swą wypowiedzią a
okłamać odbiorcę**

ztw

istnieje x taki, że: $x \notin \mathbf{N}$ i $x \notin \mathbf{W}(\mathbf{O})$ i $x \in \mathbf{W}(\mathbf{O}[\alpha])$,

lub

istnieje x taki, że: $x \in \mathbf{N}$ i $x \in \mathbf{W}(\mathbf{O})$ i $x \notin \mathbf{W}(\mathbf{O}[\alpha])$.

DEFINICJA KŁAMSTWA

Wypowiedziane (ze względu na określoną intencję)

**przez nadawcę n do odbiorcy o
zdanie a jest kłamstwem,
ztw**

**wypowiedzenie a przez n do o zachodzi
że względu na to, że:**

**istnieje x taki, że: $x \notin N$, $x \notin W(O)$ i $x \in W(O[\alpha])$
lub**

istnieje x taki, że: $x \in N$, $x \in W(O)$ i $x \notin W(O[\alpha])$.

**Wypowiedziane ze względu na intencję
przez
nadawcę n do odbiorcy o zdanie a jest
kłamstwem
skutecznym i potrzebnym
ztw**

**nadawca wypowiada a do o
ze względu na to, że:**

istnieje x taki, że: $x \notin \mathbf{N}$ i $x \notin \mathbf{W}(\mathbf{O})$ i $x \in$
 $\mathbf{W}(\mathbf{O}[\alpha])$, a jednocześnie $x \notin \mathbf{O}$ i $x \in \mathbf{O}[\alpha]$
lub

istnieje x taki, że: $x \in \mathbf{N}$ i $x \in \mathbf{W}(\mathbf{O})$ i $x \notin$
 $\mathbf{W}(\mathbf{O}[\alpha])$, i jednocześnie $x \in \mathbf{O}$ i $x \notin \mathbf{O}[\alpha]$.

**Nadawca chce powiadomić
wypowiedzią a odbiorcę, że x**
ztw

$$x \in \mathbf{N} \text{ i } x \notin \mathbf{W}(\mathbf{O}) \text{ i } x \in \mathbf{W}(\mathbf{O}[\alpha])$$

nadawca swą wypowiedzią chce skłonić
odbiorcę do przyjęcia przekonania,
które on – nadawca – ma, a którego nie żywi odbiorca

**Nadawca nie chce powiadomić
wypowiedzią a odbiorcy, że x**
ztw

$$x \in \mathbf{N} \text{ i } x \notin \mathbf{W}(\mathbf{O}) \text{ i } x \notin \mathbf{W}(\mathbf{O}[\alpha])$$

nadawca chce, by odbiorca ze względu na jego – nadawcy –
wypowiedź nie przyjął przekonania, które żywi nadawca

**Nadawca nie chce wyprowadzać
wypowiedzią a odbiorcy z błędu
co do tego, że x**

ztw

$x \notin \mathbf{N}$ i $x \in \mathbf{W}(\mathbf{O})$ i $x \in \mathbf{W}(\mathbf{O}[\alpha])$

nadawca pragnie, by odbiorca przed i po jego wypowiedzi
żywił przekonanie, którego on – nadawca – nie podziela

**Nadawca chce wyprowadzić
wypowiedzią a odbiorcę z błędu
co do tego, że x**

ztw

$x \notin \mathbf{N}$ i $x \in \mathbf{W}(\mathbf{O})$ i $x \notin \mathbf{W}(\mathbf{O}[\alpha])$

nadawca pragnie, by odbiorca odrzucił za sprawą
wypowiedzi nadawcy przekonanie, którego nie żywi nadawca

**Nadawca nie ma wyraźnej
intencji komunikacyjnej co do tego, że x
ztw**

**$x \in \mathbf{N}$ i $x \in \mathbf{W}(\mathbf{O})$ i $x \in \mathbf{W}(\mathbf{O}[\alpha])$
lub $x \notin \mathbf{N}$ i $x \notin \mathbf{W}(\mathbf{O})$ i $x \notin \mathbf{W}(\mathbf{O}[\alpha])$.**

Jak odbiorca odbiera nadawcę	Zbiór przekonań odbiorcy po wypowiedzi głoszącej, że p
szczerzy	$\mathbf{B}(n, p)$
wiarygodny	?
wiarygodny, szczerzy	$\mathbf{B}(n, p), p$
wiarygodny, nieszczerzy	$\mathbf{B}(n, \neg p), \neg p$
niewiarygodny, szczerzy	$\mathbf{B}(n, p), \neg p$
niewiarygodny, nieszczerzy	$\mathbf{B}(n, \neg p), p$
niewiarygodny	?
nieszczerzy	$\mathbf{B}(n, \neg p)$

**Nadawca n implikuje konwersacyjnie swą wypowiedzią w odbiorcy o to, że p
ztw**

- (i) nic nie wskazuje na to, by n wypowiadając w nie postępował w zgodzie z Zasadą Współpracy (ZS);**
- (ii) niemożliwe jest, by n wypowiadał w , nie był przekonany, że p i jednocześnie postępował w zgodzie z (ZS); oraz**
- (iii) n przyjmuje, że odbiorca o będzie przekonany, iż n uważa, że p , że o będzie w stanie rozpoznać to, że (ii)**

ALGORYTM GAZDARA:

$$\mathbf{O}[\alpha] = (((\mathbf{O} \cup! f_q \alpha) \cup! f_c \alpha) \cup! f_s \alpha) \cup! f_p \alpha$$

DEFINICJA È!

$$X \cup! Y =$$

$$X \cup \{y: y \in Y \wedge$$

$$(\forall Z \subset X \cup Y)[(Z \cup \{y\}) \in \text{NSP} \Leftrightarrow Z \in \text{NSP}]\}.$$

Zbiór X powiększamy o te i tylko te elementy ze zbioru Y, które są niesprzeczne z dowolnym niesprzecznym podzbiorem zbioru $X \cup Y$.

$$\{p, \neg q, (r \Rightarrow \neg s)\} \cup! \{q, r, s, t\} = \{p, \neg q, (r \Rightarrow \neg s), t\}$$

Implikatura jakościowa

' $f_q(\alpha)$ ' – skończony zbiór potencjalnych implikator jakościowych asercji a .

$$f_q(\alpha) := \{\mathbf{B}(n, \alpha)\}$$

' $f_Q(\alpha)$ ' – skończony zbiór potencjalnych implikator jakościowych pytania a ,
o zbiorze odpowiedzi właściwych $\{p_1, \dots, p_n\}$ ($n > 1$),

$$f_Q'(\alpha, \{p_1, \dots, p_n\}) := \{\neg \mathbf{B}(n, p_1), \dots, \neg \mathbf{B}(n, p_n), \\ \neg \mathbf{B}(n, \neg p_1), \dots, \neg \mathbf{B}(n, \neg p_n)\},$$

$$f_Q''(\alpha, \{p_1, \dots, p_n\}) := \{\mathbf{B}(n, \mathbf{B}(o, p_1) \vee \dots \vee \mathbf{B}(o, p_n))\}.$$

$$f_Q(\alpha, \{p_1, \dots, p_n\}) := f_Q'(\alpha, \{p_1, \dots, p_n\}) \cup f_Q''(\alpha, \{p_1, \dots, p_n\})$$

Potencjalna implikatura zdania:

Mariola tańczy tango

$B(n, \text{Mariola tańczy tango}),$

Potencjalna implikatura jakościowa pytania:

Kto (Jan, Piotr, Mariola) zbił wazon?

$B(n, B(o, \text{Jan zbił wazon}) \vee B(o, (\text{Piotr zbił wazon}) \vee B(o, \text{Mariola zbiła wazon})))$

$\neg B(n, \text{Jan zbił wazon}),$

$\neg B(n, \neg \text{Jan zbił wazon}),$

$\neg B(n, \text{Piotr zbił wazon}),$

$\neg B(n, \neg \text{Piotr zbił wazon}),$

$\neg B(n, \text{Mariola zbiła wazon}),$

$\neg B(n, \neg \text{Mariola zbiła wazon})$

Implikatura składnikowa

' $f_c(\alpha)$ ' – skończony zbiór potencjalnych implikatur składnikowych

$$f_c(\alpha) := \{\neg \mathbf{B}(n, \beta), \neg \mathbf{B}(n, \neg\beta)\}$$

dla wszystkich zdań β :

β jest zdaniem podrzędnym w zdaniu α ;

$$\text{non}(\alpha \models \beta)$$

$$\text{non}(\alpha \models \neg\beta)$$

α ma jakiś zamiennik wyrażeniowy $\alpha[\delta]$ ze względu na β i δ , gdzie δ jest zdaniem:

$$\delta \neq \beta$$

$$\mathbf{B}(n, \delta) \notin f_p(\alpha[\delta])$$

$$\mathbf{B}(n, \neg\delta) \notin f_p(\alpha[\delta])$$

Potencjalna implikatura składnikowa pytania a o zbiorze odpowiedzi właściwych $\{p_1, \dots, p_n\}$ ($n > 1$):

$$f_c(\alpha, \{p_1, \dots, p_n\}) := \{\mathbf{B}(n, p) : p \in f_c(p_1) \cup \dots \cup f_c(p_n)\}.$$

Potencjalną implikaturą składnikową zdania

Maria tańczy tango lub tańczy milongę

jest

- $\neg \mathbf{B}(n, \text{Maria tańczy tango}),$
- $\neg \mathbf{B}(n, \text{Maria tańczy milongę}),$
- $\neg \mathbf{B}(n, \neg \text{Maria tańczy tango}),$
- $\neg \mathbf{B}(n, \neg \text{Maria tańczy milongę}).$

Potencjalną implikaturą składnikową pytania nadawcy

Jeżeli X napisze książkę, to w jakim wydawnictwie ją opublikuje?

jest

- $\neg \mathbf{B}(n, X \text{ napisze książkę}),$
- $\neg \mathbf{B}(n, \neg X \text{ napisze książkę}),$
- $\neg \mathbf{B}(n, X \text{ opublikuje książkę w wydawnictwie } w_1), \dots,$
- $\neg \mathbf{B}(n, X \text{ opublikuje książkę w wydawnictwie } w_n),$
- $\neg \mathbf{B}(n, \neg X \text{ opublikuje książkę w wydawnictwie } w_1), \dots,$
- $\neg \mathbf{B}(n, \neg X \text{ opublikuje książkę w wydawnictwie } w_n).$

Implikatura skalarna

' $fs(\alpha)$ ' – skończony zbiór

potencjalnych implikatur skalarnych

$fs(\alpha) := \{\mathbf{B}(n, \neg\beta[w_i])\}$ dla dowolnych $\beta[w_i]$,
takich, że

dla dowolnej skali ilościowej S

i dowolnych $w_i, w_{i+1} \in S$:

α zawiera wyrażenie w_{i+1} oraz $\beta[w_i] \vDash \alpha[w_{i+1}]$,

gdzie $\alpha[w_{i+1}]$ i $\beta[w_i]$ różnią się tym jedynie, że tam,

gdzie w $\alpha[w_{i+1}]$ jest wyrażenie w_{i+1} ,

tam w $\beta[w_i]$ jest wyrażenie w_i

nie będące w $\beta[w_i]$ w zasięgu

żadnego spójnika logicznego

o zasięgu szerszym niż w_i .

Wyrażenie α jest proste ze względu na β ,
gdy β nie występuje w α w zasięgu żadnego spójnika.

Wyrażenie $\alpha[w_{i+1}/w_i]$ oznacza wyrażenie powstałe z $\alpha[w_i]$
poprzez

zastąpienie w_i przez w_{i+1} w miejscu, w którym stało w_i w $\alpha[w_i]$
wyrażenie w_i ;

$\alpha[w_{i+1}]$ jest zamiennikiem wyrażenia $\alpha[w_i]$ ze względu na w_i i w_{i+1} ,

gdy $\alpha[w_{i+1}/w_i] = \alpha[w_{i+1}]$

Ciąg $\langle w_1, \dots, w_n \rangle$ jest skalą jeśli dla każdego wyrażenia prostego
 α ze względu na w_i :

$\alpha \vDash \alpha[w_{i+1}/w_i]$ i nieprawda, że $\alpha[w_{i+1}/w_i] \vDash \alpha$.

**Implikatura skalarna pytania a
o zbiorze odpowiedzi**

właściwych $\{p_1, \dots, p_n\}$ ($n > 1$)

$f_s(\alpha, \{p_1, \dots, p_n\}) :=$

$\{\mathbf{B}(n, p) : p \in f_s(p_1) \cap \dots \cap f_s(p_n)\}.$

Potencjalną implikaturą skalarną wypowiedzi

Niektórzy logicy tańczą tango:

B (n , \neg Wszyscy logicy tańczą tango)

Potencjalna implikatura skalarna pytania

Dlaczego niektórzy studenci Puczyłowskiego nie zdali logiki?:

B (n , \neg Wszyscy studenci Puczyłowskiego zdali logikę)

Potencjalna implikatura skalarna pytania

Gdzie Tomek starał się uwieść Mariolę?:

B (n , \neg Tomkowi udało się uwieść Mariolę)

Implikatura presupozycyjna

' $f_p(\alpha)$ ' – skończony zbiór potencjalnych presupozycji pragmatycznych będący sumą:

$$f_p'(\alpha) := \{\mathbf{B}(n, \beta):$$

α jest zdaniem postaci 'X v, że β Y',
gdzie v jest czasownikiem faktywnym
a 'X' i 'Y' są dowolnymi ciągami wyrażień}

$$f_p''(\alpha) := \{\mathbf{B}(n, \text{istnieje } \beta):$$

α jest zdaniem, w którym występuje
deskrypcja określona β }

$$f_p'''(\alpha) := \{\mathbf{B}(n, \beta):$$

α jest zdaniem, w którym zdanie β
występuje w zasięgu słowa „zanim”}

Presupozycja potencjalną pytania a o zbiorze odpowiedzi

właściwych $\{p_1, \dots, p_n\}$ ($n > 1$):

$$f_p(\alpha, \{p_1, \dots, p_n\}) :=$$

$$\{\mathbf{B}(n, p): p \in f'_p(p_1) \cap \dots \cap f'_p(p_n)$$

lub

$$p \in f''_p(p_1) \cap \dots \cap f''_p(p_n)$$

lub

$$p \in f'''_p(p_1) \cap \dots \cap f'''_p(p_n)\}$$

Potencjalna presupozycja wypowiedzi:

Jan nie żałuje, że Mariola tańczy tango z Tomkiem

B(n, Mariola tańczy tango z Tomkiem)

Potencjalna presupozycja pytania:

Dlaczego obecny król Francji jest łysy?

B(n, istnieje ktoś, kto jest obecnym królem Francji)

Potencjalna presupozycja pytania:

Dlaczego dzieci nie zjadły drugiego śniadania zanim poszły na spacer??

B(n, dzieci poszły na spacer)

**Potencjalną implikaturą założeniową
pytanie a
o zbiorze odpowiedzi
właściwych $\{p_1, \dots, p_n\}$ ($n > 1$) i założeniu p :
 $f_Z(\alpha, \{p_1, \dots, p_n\}) := \{\mathbf{B}(n, p)\}$.**

Potencjalna implikatura założeniowa pytania:

Kto (Jan, Piotr, Mariola) zbił wazon?

B(n, *istnieje ktoś, kto zbił wazon*)

B(n, *istnieje ktoś, kto nie zbił wazonu*)

$v^e: \mathbf{X} \rightarrow \mathbb{N}$, X – charakterystyka zbioru formuł \mathbf{X}

Gdy $\mathbf{X} = \text{Cn}(\{p, p \Rightarrow q, q\})$ i $v(p)=2, v(q)=3, v(p \Rightarrow q)=1$,

to $X = \{p, q\}$,

gdy $v(p)=1, v(q)=3, v(p \Rightarrow q)=4$, wtedy $X = \{p, p \Rightarrow q\}$.

Φ - charakterystyka zbioru F oraz niech A - aksjomatyczna charakterystyką zbioru F :

1. $A \subset \Phi$ oraz 2. $(\forall x) (\forall Y)$ (jeśli Y jest najmniejszym podzbiorem A takim, że $x \in \text{Cn}(Y)$ oraz $\forall y \in Y v(x) > v(y)$, to $x \in \Phi$).

Przykład:

$F = \text{Cn}(A)$ i $A = \{p, q, r\}$ i $v(p)=v(q)=v(r)=m$ i $v(p \vee q)=n$ i $n > m$.

Wtedy $\Phi = \{p, q, r, p \vee q\}$.

'Var (X)' oznacza sumę wartości elementów charakterystyki \mathbf{X}

Jeśli $\alpha, \beta \in f_n \alpha$ ($n = q, c, s, p$), to $v(\alpha) = v(\beta)$,

Dla dowolnej wypowiedzi α : $\text{Var}(f_q \alpha) > \text{Var}(f_c \alpha) > \text{Var}(f_s \alpha) > \text{Var}(f_p \alpha)$.

$\mathbf{O}[\alpha] = (((\mathbf{O} \cup^* f_q \alpha) \cup^* f_c \alpha) \cup^* f_s \alpha) \cup^* f_p \alpha$,

gdy $(\exists x \in \mathbf{O})(\exists y \in f_i \alpha, i = q, c, s, p) (v(x) < v(y))$

$$\mathbf{X} \cup^* \mathbf{Y} = \mathbf{Z}$$

gdzie

\mathbf{Z} jest niesprzecznym podzbiorem $\mathbf{X} \cup \mathbf{Y}$

i $(\forall \mathbf{T} \subset \mathbf{X} \cup \mathbf{Y})$ (jeżeli $\mathbf{T} \in \text{NSP}$

i $\text{Var}(\mathbf{T}) \geq \text{Var}(\mathbf{Z})$,

to $(\exists \mathbf{T}^* \subset \mathbf{X} \cup \mathbf{Y})$ ($\mathbf{T}^* \neq \mathbf{T}$ i $\mathbf{T}^* \in \text{NSP}$ i

$\mathbf{T} \cup \mathbf{T}^* \in \text{SP}$

i $\text{Var}(\mathbf{T}) = \text{Var}(\mathbf{T}^*)$)

Gdy $v(p) = 3$, $v(\neg q) = 5$, $v(s) = v(q) = 6$,

to $\{p, \neg q\} \cup^* \{s, q\} = \{p, s, q\}$

Gdy $v(p) = v(\neg p)$,

to $\{p, s\} \cup^* \{\neg p, t\} = \{s, t\}$

Przykład pierwszy:

$\langle\langle\{(1), (2), (8)\} \subset \mathbf{N}, (7) \notin \mathbf{N};$

$\langle\{(3), (4)\} \subset \mathbf{W}(\mathbf{O}); (1), (2) \notin \mathbf{W}(\mathbf{O}), (7) \in \mathbf{W}(\mathbf{O}[(6)])\rangle\rangle,$

Sekretariat przyjmuje w poniedziałki i piątki,

$\langle(8), (7) \notin \mathbf{O}; (8), (7) \in \mathbf{O}[(6)]\rangle\rangle$

$\langle(8), (7) \in \mathbf{O}[(6)]\rangle\rangle$, gdyż $(7) \in f_s(6)$, $(8) \in f_q(6)$

Przykład drugi:

$\langle\langle\{(9), (10)\} \subset \mathbf{N}, \langle(11) \in \mathbf{W}(\mathbf{O}), \neg(10) \notin \mathbf{W}(\mathbf{O});$

$\neg(10) \in \mathbf{W}(\mathbf{O}[(12)]\rangle\rangle$, *Nic o tym nie słyszałem,*

$\langle\neg(10) \notin \mathbf{O}, \neg(10) \in \mathbf{O}[(12)]\rangle\rangle$

Ostatni przykład:

$\{(13), (14)\} \subset \mathbf{N},$

$\{(13), (14), (13) \Rightarrow (14)\} \subset \mathbf{W}(\mathbf{O}), (13) \notin \mathbf{W}(\mathbf{O}[(18)]),$

$(14) \notin \mathbf{W}(\mathbf{O}[(18)]),$

$\{(13), (14), (13) \Rightarrow (14)\} \subset \mathbf{O}$

Skoro $(19) \in f_s(18)$, i $\{(19), \{14\}\} \in \mathbf{SP}$

a $v(14) < v(19)$ i $v(13) < v(19)$,

to $(19) \in \mathbf{O}[(18)]$ oraz $(13) \notin \mathbf{W}(\mathbf{O}[(18)])$, jak i $(14) \notin \mathbf{W}(\mathbf{O}[(18)])$

L okłamuje D \equiv_{df}

Istnieje taki sąd p, że

(i) albo L jest przekonany,

że p nie jest prawdziwy,

(ii) albo L jest przekonany, że p jest fałszywy,

oraz (iii) L twierdzi p do D.

L twierdzi p do D \equiv_{df}

L wypowiada p do D i czyni tak w sposób,

który – jak L sądzi –

usprawiedliwia D w przekonaniu, że

on, L, nie tylko akceptuje p,

ale że również ma intencję

spowodowania w D przekonania, że

on, L, akceptuje p

Pytanie:

(1) *Jeżeli Jan uwiódł Mariolę, to czy teraz Jan tego, że uwiódł Mariolę żałuje?*

Z jest zbiorem odpowiedzi właściwych (1):

$Z = \{(2) \text{ Jeżeli Jan uwiódł Mariolę, to teraz Jan tego, że uwiódł Mariolę żałuje,}$

$(3) \text{ Jeżeli Jan uwiódł Mariolę, to teraz Jan tego, że uwiódł Mariolę nie żałuje}\}$

Do potencjalnej presupozycji tego pytania należy:

$\mathbf{B}(n, \text{Jan uwiódł Mariolę}) \in f_p((1), Z),$

czyli:

$\mathbf{B}(n, \text{Jan uwiódł Mariolę}) \in f_p((1), \{(2), (3)\}).$

Zauważmy bowiem, że:

$\mathbf{B}(n, \text{Jan uwiódł Mariolę}) \in f_p'((2))$

oraz jednocześnie:

$\mathbf{B}(n, \text{Jan uwiódł Mariolę}) \in f_p'((3)).$

Jednym z elementów potencjalnej implikatury składnikowej pytania (1) jest:

$\neg \mathbf{B}(n, \text{Jan uwiódł Mariolę}) \in f_c((1), \{(2), (3)\}),$

$\neg \mathbf{B}\neg(n, \text{Jan uwiódł Mariolę}) \in f_c((1), \{(2), (3)\})$

co – wraz z definicją powiększania spełnianego – pozwala ostatecznie powiedzieć, że

$\mathbf{B}(n, \text{Jan uwiódł Mariolę}) \notin \mathbf{O}[(1)]$